GAZETA

Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 30. — We Wtorek dnia 5. Lutego 1833.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 2. Lutego.

N. Pan raczył d. 31. Grudnia mianowanemu przy dworze Jego Królewsko-Francuzkiemu nadzwyczajnemu Posłowi i pełnomocnemu Ministrowi, Panu Bresson, wstępne dać posłuchanie i przyjąć jego listy wierzytelne.

N. Pan raczył dotychczasowego drugiego Prezesa Tajnego Nad-Trybunału, Sack, mianować pierwszym Prezesem (Chef Präsident) wspomnionego Kollegium.

Wiadomości zagraniczne.

Rossya.

Z Petersburga, d. 12./24. Stycznia.

Przez Reskrypta Cesarskie mianowani kawalerami orderu S. Anny 1. klas., Biskupi: Rewelski, Wikaryusz metropolii S.-Petersburskiéj Smaragd; Dmitrowski, Wikaryusz dyecezyi Moskiewskiéj Mikołaj, i Staroruski, Wikaryusz metropolii Nowogrodzkiéj Tymoteusz.

Francya.

Z Paryża, dnia 25. Stycznia.

Wczorajsze posiedzenie Izby Deputowanych zagaił Minister skarbu przełożeniem następującego projektu do prawa, złożonego tylko z jednego artykułu:

„Minister skarbu upoważnia się niniejszém, w imieniu skarbu państwa francuzkiego i pod warunkami, ustanowionemi w konwencyi zawartéj d. 7. Maja r. 1832. między Francyą, Anglią i Rossyą z jednéj, a Królem Bawarskim z drugiéj strony, do zabezpieczenia pożyczki mającéj być przez rząd grecki zaciągniętą.“ Minister następnie tak się tłómaczył: „Wybór Króla Grecyi w konwencyi z dn. 7. Maja r. z. został uroczyście wyznaczonym. Linia Asprospotamu, która początkowo miała służyć za granicę nowemu państwu, miała tę dwojaką niekorzyść, iż w militarnym względzie była niewystarczającą, i że wyłączała część Akarnanii i Etolii, których mieszkańcy właśnie się najwięcéj do oswobodzenia Grecyi przyłożyli. Z téj pobudki porozumieliśmy się z gabinetem angielskim i rossyjskim, końcem osiągnienia naturalnych granic. Zawiązano nowe układy w Stambule a d. 21. Lipca stanęła z Portą ugoda, odpowiadająca wspaniałomyślnym zamiarom Francyi i jéj sprzymierzeńców. Nowa granica rozciąga się obecnie od zatoki Arta do Volo, tak iż wyłączone dawniéj części Akarnanii i Etolii teraz do Grecyi należą. Ponieważby jednak było niesprawiedliwą domagać się od Porty tych nowych ofiar bez wynagrodzenia, ma więc rząd grecki jéj za to 12 milion. fr. pła-

cić. W konwencyi pod d. 7. Maja zobowiązują się wielkie mocarstwa Xięciu Otonowi, iż nowemu państwu zabezpieczą pożyczkę, która mu tém potrzebniejsza, ile że wewnętrzne położenie kraju przez kłótnie i bunty znacznie się pogorszyło. Z warunków téj pożyczki przekona się Izba, ile dwory sprzymierzone usiłowały, zamiary swoje przyjazne ku Grecyi połączyć z rękojmią własnéj korzyści. Tak np. ma ta pożyczka w 3 ratach być realizowaną, za które pojedyńczo państwa sprzymierzone chcą gwarantować. Oraz mają pierwsze dochody Grecyi wyłącznie być obrócone na wypłacenie procentów i umorzenie długu. Powiększenie stopniowe tych dochodów, środki pomocy, które Grecya w dobrach narodowych posiada, naturalne korzyści, nastręczone jéj przez położenie i żyzność ziemi — wszystko podaje nam tę pewność, że rząd Grecyi słowa danego dotrzyma. Ręczy téż nam za to wybór mężów, których Król Bawarski stawił na czele Regencyi, mającéj rządzić krajem podczas małoletności Króla. Tuszymy sobie, że kraj pod zarządami tak doświadczonych mężów wkrótce do tego stopnia swobód i dobrego mienia dojdzie, na którym stanąć jego jest odwiecznem przeznaczeniem. W tém przekonaniu i aby zawarcie pożyczki ułatwić, osądziliśmy za rzecz stósowną, podjąć się gwarancyi téj wspólnie z Anglią i Rossyą, a część téj pożyczki ma natychmiast być obróconą na wynagrodzenie Porty. Zapewne nieodmowicie nam Panowie środków, aby się uiścić z tych z obowiązań i ile możności przyczynić się do uskutecznienia traktatu, który niepewnemu losowi ludu równie przez wspomnienia dawne, jak przez czyny własne męstwa szanownego, ostateczny położy zakres. — Wszakże można przeciw traktatowi temu czynić zarzuty. W położeniu obecném Grecyi małoletność władzy niejest pomyślną okolicznością; ale wynagradza się to poczęści przez szczęśliwy skład Regencyi, po części przez wsparcie, jakie młode państwo w potężnéj protekcyi tronu, któremu władzcę swego zawdzięcza, w szlachetném i stałém współuczuciu Króla Bawaryi, bez wątpienia znajdzie. Zważywszy na to przyzna Izba, iż niepodobna było stósowniejszego czynić wyboru, nad wybor Xięcia Otona, mianowicie gdy Anglia, Francya i Rossya własne swoje rodziny panujące od tronu Grecyi wyłączyły. Co się dotyczy interwencyi Francyi w sprawy greckie, jesteśmy tylko osobiście za to odpowiedzialnymi, co się od Lipca r. 1830. stało; ale i to co przed tém się działo, sprawiedliwość i honor narodowy wysoko cenić każą. Pytanie greckie, pod jakimkolwiek bądź względem uważane, było dla Francyi pytaniem wyższéj polityki i ludzkości; dopełniła ona wszystkiego, co ten dwojaki interes jéj nakazywał. Dołożyliśmy starania, aby obcy wpływ w Grecyi się nieszerzył; i nieroszcząc sobie sami prawa do tego, tuszymy wszelako sobie, że nasze stósunki ku nowemu państwu tylko są zacne i szlachetne. Co się tyczy obrony, którąśmy byli winni sprawie cywilizacyi i ludzkości, fakta same tak głośno do nas przemawiają, iż poczytuję za rzecz zbyteczną, one jeszcze raz Panom na pamięć przywodzić. Zapewne w świeżéj jeszcze są pamięci Panów zwycięztwo pod Nawarynem, oswobodzenie Morei przez wojska nasze, usługi Grekom wyrządzone przez marynarkę naszę, jako i inne wsparcia, które oni naszéj wspaniałomyślnéj staranności zawdzięczają. Tyle dowodow przychylnych chęci niemoże pojść w Grecyi w zapomnienie, owszem utwierdzi zbawienny i trwały wpływ na obopolne stósunki obydwóch państw.“

Po skończonéj mowie udzielił Minister konwencyi saméj, z dn. 7. Maja, i oświadczył w końcu, że wszystkie akta, któreby Izba albo kommissya przez nią mianowana, przezierać chciała, drukiem mają być ogłoszone.

Z Corunna piszą pod dniem 29. z. m. „Od czasu jak rząd nasz (hiszpański) wydał rozkaz, aby floty Admirała Sartorius niewpuszczano do portu Vigo, przybija ona teraz do wysp bajońskich. 2000 wojska przybyłego z Kastylii stanęło wzdłuż prowincyi naszéj na granicy portugalskiéj. Przyczyna niewiadoma.

Większa część okrętów wojennych, które należały do wyprawy przeciw Holandyi, wróciła napowrot do Brest. Inne okręty, a między niemi okręt liniowy „Duquesne“, otrzymały rozkaz uzbrajania się. Dokąd wyprawa ich jest przeznaczoną, niewiadomo. Jedni domniemywają się, że na wschód, drudzy że do Hajti, trzeci że do Oporto. — Dnia 12. odpłynął z Brestu bryg Assas z Panem Cochelet, agentem bióra dyplomatycznego, niewiadomo dokąd. Przyszedł także rozkaz, aby przygotowano trzy okręty z bombami.

Marszałek Maison, ambassador nasz przy dworze austryackim, oświadczył, iż niemoże się natychmiast udać na miejsce teraźniejszego przeznaczenia swego (do Petersburga), a to z powodu słabowitego zdrowia. Spodziewamy się go tu więc w Paryżu.

Rozchodzi się tu wieść, że Xiążę Orleans ma zaślubić jednę z Arcy-Xiężniczek austryackich.

Donnszą z Blaye pod dniem 10. b. m. iż Xiężna Berry jest ściśle strzeżoną. Dwóch oficerów żandarmeryi sypia w jéj przedpokoju. Rozstanie się Xiężnéj z Panem Mesnars którego zaprowadzono do Montbrisson, było dla

niéj bardzo bolesném; nieopuścił on jéj od czasu, jak przybyła do Francyi.

Generałowie Porucznicy Haxo i St. Cyr Nugues otrzymali wielki krzyż legii honorowéj, a Generałowie Fabre, Achard, Harlet i Rumigny, krzyż oficerski tejże legii.

Donoszą z Tulonu, iż 3 okręty wypłynęły ztamtąd d. 13. b. m. z wojskiem do Algieru.

Do Tuluzy przybyło dnia 10. b. m. 200 Hiszpanów, którzy z powodu ogłoszonéj amnestyi, wracają z Francyi do oyczyzny swojéj.

Dochody celne w Marsylii wynosiły w roku zeszłym 30,668,000 franków.

Zwłoki Generała Porucznika Barona Gérard, który w Wrześniu roku zeszłego umarł w Beauvais na cholerę, sprowadzono niedawno do tutejszéj stolicy i pochowano na cmentarzu Pere Lachaise, naprzeciw grobu Marszałka Xięcia Albufera.

Fregata „Galathée," na któréj Admirał Roussin popłynie do Stambułu, już gotowa jest do rozwinięcia żagli.

Z dnia 26. Stycznia.

Temps dzisiejszy wyraża: „Wczoraj Doktora Orfila niespodzianie posłano do Blaye. O wyjeździe jego i Pana Auvily do téj cytadeli najdziwaczniejsze krążą pogłoski, które choć przesadzone, jednak poniekąd wiarę znajdują w powszechności. Są one jednak tak oburzające, iż ich tu powtarzać niechcemy, rozumiejąc, że Ministeryum swoje w téj mierze milczenie nareszcie przerwać powinno. Jeśli to, co powszechnie mówią, jest bezzasadném, byłoby niegodziwością, niechcieć tego ogłosić niegodziwością." — Kuryer franc. powiada o tymże samym przedmiocie: „Skwapliwy i niespodziany wyjazd Pana Orfila wielkie sprawił wrażenie; okoliczność, że się pewną gałęzią nauk medycznych szczególnie trudni, stała się powodem do wielu pogłosek; zbadał on działalność trucizn każdego rodzaju i środki im zapobiegające, przeto też domysł powszechny, iż się pokazały zjawiska otrucia. Ponieważ jednak Pan Orfila do najcelniejszych naszych lekarzy należy, być może, że go rząd wybrał, aby choć żadnych niema zjawisk otrucia, leczył słabą Xiężnę, gdyż rząd równie, jak i publiczność wielkie w nim mają zaufanie. Jakoż zdanie to byłoby się zapewne upowszechniło, gdyby Nouvelliste, organ Ministeryum, nieoświadczył był wczoraj wieczorem, że poselstwo Panów Orfila i Auvily dotyczy się ważnego pytania medyki sądowniczéj. To obwieszczenie utwierdziło pogłoski dotąd na żadnéj nieopierające się podstawie. Ale jakieżto może być pytanie w zawodzie sztuki lekarskiéj, sądowniczéj, z powodu którego Pana Orfila do Blaye posłano, i dla czegoż, jeśli to pytanie jest sądowniczém, niezasiągnięto też rady prawników? Rząd zanadto wiele powiedział, aby teraz mógł nadal milczeć." — Gazeta Quotidienne wyraża: „Osoby pewne, które tam się oburzają, gdzie ich powinny ogarnąć uczucia pogardy, wzywają nas z naleganiem, abyśmy zbili haniebne oszczerstwa, które od kilku dni o stanie Xiężny Berry w obieg puszczono; zanadtobyśmy uwłaczali téj wzniosłéj Pani i szlachetnéj sprawie, któréj bronimy, gdybyśmy tak bezecnym zabiegom choć najmniejsze chcieli przypisywać znaczenie."

Dziś odprawi Król przegląd części załogi tuteyszéj na placu karuzelu.

Słychać, iż wojsko nasze w Morei niewróci do ojczyzny, lecz otrzyma inne przeznaczenie.

Dnia 20. b. m. jeden z deputowanych zapytał się Xięcia Broglie, czy prawda, iż Marszałek Maison chce pozostać w Wiedniu. Xiążę odpowiedział, iż wyjazd tego Marszałka do Petersburga wstrzymały układy, które są bliskie ukończenia, poczém zaraz uda sie do wspomnionéj stolicy Cesarstwa Rossyjskiego.

Anglia.

Z Londynu, dnia 25. Stycznia.

Dzisiéjszy Guardian donosi, „Onegdaj rozprzestrzeniła się w zachodniéj dzielnicy miasta pogłoska, iż z Falmonth pazybył goniec z wiadomością, że d. 10. m. b. na prawym brzegu Duery między wojskiem Dom Pedra pod wodzą Generała Solignac i Miguelistami pod komendą Generała Santa-Martha wielka bitwa stoczoną została. Walka miała być największa, a Pedryści, którzy byli zaczepną partyą, na wszystkich punktach zostali porażeni. Podajemy tę wiadomość, tak jak nas doszła, nie ręcząc wszelako za jéj autentyczność."

Rozmaite wiadomości.

Królewsko-Pruski Radzca Tajny Baron Cotta von Cottendorf, umarł, jakeśmy już donieśli, w Stuttgard 29. zeszłego miesiąca w 69 roku życia. Śmierć tego we wszelkich względach znakomitego człowieka wielką jest stratą tak dla całych Niemiec jak szczególniéj dla Wirtembergu. Księgarskie jego przedsięwzięcia znajome są w całéj Europie; Schiller, Goethe, Herder, Humboldt, Posselt, sam Król Bawarski, jako poeta, słowem wszyscy znakomitsi w Niemczech pisarze powierzali mu płody swojego geniuszu. Sam też we wszystkich prawie gałęziach umiejętności wydawał szacowne i nader poczytne pisma; gazeta powszechna Augs-

burska, pisma: das Ausland, Morgenblatt, Litteratur i Kunstblatt; Berlińskie roczniki krytyki naukowéj, politechniczny dziennik Dinglera, i wiele innych nietylko są własnością jego księgarni, ale powiększéj części przez niego samego założone zostały. W München, Stuttgard i Tübingen posiadał rozmaite literackie zakłady. Pierwszy zaprowadził żeglugę parową na Renie i Bodensee, łożył wielkie kapitały na przedsięwzięcia górnicze niemiecko-amerykańskie, i w towarzystwie handlowém Renu i Indyi-Wschodnich. Jego drukarnie z prassami mechanicznemi w Stutgardzie i z parowemi w Augsburgu i fabryka odlewania czcionek drukarskich są najgodniejszemi widzenia osobliwościami w swoim rodzaju. P. Cotta był nadto jednym z najzamożniejszych właścicieli ziemskich Królestwa Wirtemberskiego, a jednak lubił powtarzać, jak, za młodych lat, odbywał corok swe piesze wędrówki na jarmark księgarski Lipski. — Dobra jego służą dziś wzorem gospodarskich zaprowadzeń i budownictwa; trzody jego owiec należą do najkosztowniejszych w całych Niemczech. Należał téż do wielu przedsięwzięć przemysłu rzemieślniczego, i nie było prawie żadnego większego planu w którymby nie uczęstniczył. Od 1815. był nieprzerwanie członkiem Wirtemberskiego zgromadzenia stanów i często członkiem wybieranych z jego łona komissyi. Znakami życzliwości i poważenia, które dlań mieli sami monarchowie, są nadane mu tytuły Barona, Tajnego Radzcy, tudzież Wirtemberskie, Bawarskie i Pruskie ordery. Porównanie cel Królestw Bawarskiego i Wirtemberskiego i ustalenie handlowych stósunków tych krajów z Prussami, są po części owocem niezmordowanéj tego jednego człowieka gorliwości. Myśl połączenia pod względem handlu całych Niemiec zajęła mu całkiem prawie kilka ostatnich lat życia i czynił dla niéj wielkie ofiary, z uszczerbkiem własnego mienia. Nakoniec policzyć téż należy do zasług P. Cotta, iż podwyższył we trojnasób nagrody za prace uczone w Niemczech.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Gdy nad pozostałością zmarłéj w Czarnkowie wdowy poborcy akcyzy Draeger Maryanny Filipiny urodzonéj Hügen na wniosek sukcesorów proces spadkowo-likwidacyjny otworzony został, wzywają się przeto wszyscy niewiadomi wierzyciele, którzy do massy spadkowéj pretensye mają, aby w celu zameldowania takowych na wyznaczonym terminie

dnia 26. Marca r. p.

zrana o godzinie 10. przed Sędzią Ziemiańskim Kroll osobiści, lub przez prawnie dozwolonych pełnomocników, na których im Kommissarzy sprawiedliwości Szulc, Moric i Radzcę Kom. spr. Mittelstaedt przedstawiamy, stanęli i pretensye swoje podali, w przeciwnym bowiem razie ci, którzy niestaną wszelkie prawa pierwszeństwa utracą i z pretensyami swemi do tego tylko odesłanemi będą co po zaspokojeniu zgłaszających się wierzycieli z massy pozostanie.

Piła, dnia 29. Grudnia 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Między Jmci Panem Filipem Lehmanem obywatelem i introligatorem tutejszym, a Ur. Pauliną Antoniną Służewską z Bliżyc Wągrowieckiego powiatu podług protokółu Sądowego z dn. 15. Grudnia r. b. wspólność majątku i dorobku w przyszłém zawrzeć się mającém małżeństwie wyłączoną została.

Poznań, dnia 17. Grudnia 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Pokoju.

W dobrach Nininie pod Rogoźnem ma być budowana jedna nowa owczarnia, przebudowana jedna stodoła, wyreperowane dwa domy mieszkalne i 1861 stóp długości płotów danych, które to budowle stósownie do polecenia Prześwietnéj Dyrekcyi Prowincyalnéj Ziemstwa najmniéj żądającemu za złożeniem kaucyi 50 tal. w entrepryzę powierzone być mają; w tym celu więc wyznaczony został termin in loco Ninino

na dzień 18. Lutego r. b.

zrana o godzinie 10., na który wszyscy ci, którzyby się budowli tych podjąć chcieli, zapraszają się.

Wojnowo, dnia 27. Stycznia 1833.

Radzca prowincyalny Ziemstwa,
Powelski.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 2. Lutego 1833.	Papierami	Gotowizną
	po	*po*
Obligi długu państwa . .	$94\frac{1}{4}$	$93\frac{1}{4}$
Obligi bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	$97\frac{1}{2}$	97
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	—	99
Wschodnio-Pruskie . . .	—	$98\frac{1}{2}$
Szląskie	—	$105\frac{1}{4}$